

NAFAS OLISH TIZIMI KASALLIKLARI

Nurimbetova Jazira Djalilxan qızı

O'zbekiston Respublikasi Oliy Ta'lim, Fan Va Innovatsiyalar Vazirligi Orolbo'yi tibbiyot va transport texnikumi Tibbiyot fanlar kafedrasida Anatomiya, fiziologiya hám patologiya fani o'qituvchisi
jazira1996@gmail.com 998907368096

Annotatsiya: Sog'lom turmush tarzi murakkab ijtimoiy jarayonlarni o'zida ifodalaydi va sog'lom turmush tarzining mezonlariga shaxsning jamoatchilik va mehnat jarayonlarida faollik ko'rsatib, samarali ijodiy faoliyat bilan mashg'ul bo'lishi, oilada va kundalik turmushda namunali yashashi, o'zidagi jismoniy va ma'naviy qobiliyatlarni ro'yobga chiqarishga intilishi, tabiiy va ijtimoiy muhit bilan mutanosiblikda yashashi, sog'lom va barkamol inson bo'lib shakllanish uchun o'z shaxsini bosqichma-bosqich rivojlantirib borishga intilishi, nosog'lom turmush tarziga xos zararli odatlarning ta'siriga tushib qolishdan o'zini asrashga intilib yashashi, hayotda to'g'ri yashayotganidan qoniqish hosil qilib, zavqlanib yashashga intilishi, sog'lom turmush tarzini o'zi uchun bir umrga maqsad qilib tanlashi va shu yo'lda faoliyat olib borishi kabi qimmatli insoniy sifat va xususiyatlarni kiritish mumkin.

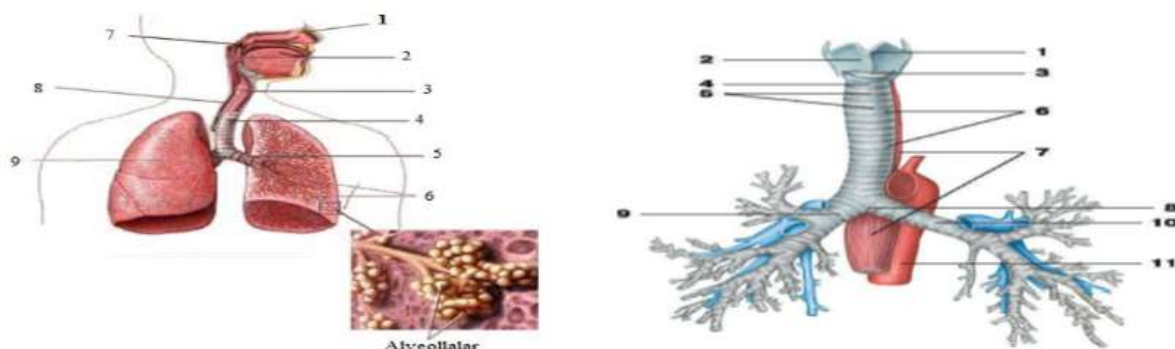
Kalit so'zlar: Kasalliklar, yoshlar, diagnostika, zaharli modda,

KIRISH:

Biroq nafas olish tizimi surunkali sog'liq kasalliklari, infeksiyalar va allergiyaga nisbatan bir qator engilliklarga juda moyil bo'ladi. Nafas olish kasalliklari bo'lgan shaxslar odatda nafas olishda qiyinchiliklarga duch keladilar. Agar o'z vaqtida aniqlanmasa va davolanmasa, bu og'ir asoratlarga va oqibatda o'limga olib kelishi mumkin. Odatda bir qator holatlar rivojlanadi va nafas yo'llarini tashkil etuvchi to'qima va a'zolarga ta'sir ko'rsatadi. Boshqalar esa biri muntazam nafas oladigan havodan g'azablantiruvchi moddalar natijasida sodir bo'ladi. Nafas olish tizimi infeksiyasiga olib keladigan bakteriyalar yoki viruslarni o'z ichiga olishi mumkin. Biroq ba'zilariga boshqa asosiy sog'liq kasalliklari yoki muammolar va keksalik sabab bo'ladi. Bu buzilishlar nafas olish tizimiga turli yo'llar bilan ta'sir etib, og'riq, yallig'lanish, asabiylashish yoki shish paydo bo'lishi mumkin. Nafas yo'llari kasalliklarining ayrim umumiy turlari quyidagilarni o'z ichiga oladi; Pnevmoniya - bu bir yoki ikkala o'pkada havo qoplarida yallig'lanishni keltirib chiqaradigan og'ir infeksiya turi. Ushbu havo sakalari yiring yoki suyuqlik bilan to'ldirilib, flegm, nafas olish qiyinchiliklari, sovuqqonlik va isitma bilan bog'liq yo'talga olib kelishi mumkin. Viruslar, zamburug'lar, bakteriyalar kabi organizmlar pnevmoniyaga sabab bo'lishi mumkin. Polen, chang va mog'orni o'z ichiga olgan oqsillarda nafas olish yoki nafas olish ko'plab odamlarda nafas olish allergiyasiga yordam

beradi. Ushbu oqsillar havo yo'llarining yallig'lanishiga olib kelishi, g'azablanish va yallig'lanishga olib kelishi mumkin. Ichak saratoni erkaklarda ham, ayollarda ham saratonning eng halokatli va o'limga sabab bo'lgan turlaridan biridir. Bu o'pkaning har qanday qismida sodir bo'lishi mumkin va bog'liq belgilar va alomatlar paydo bo'lishiga bir necha yil kerak bo'lishi mumkin. Chekuvchilar ichak saratoni paydo bo'lish xavfi yuqori bo'lsa-da, bu sigaret chekmaydigan odamlarga ham ta'sir qilishi mumkin

USULLAR:

Rentgen va boshqa nurlarning diagnostikada qo'llanilishi ko'krak qafasi a`zolarini funksional va morfologik jihatdan o'rganishda, rivojlanishiga katta xissa qo'shdi. Hozir klinikada nafas a`zolarini rentgenologik va nur qo'llanadigan boshqa usullar bilan tekshirish katta ahamiyatga ega, chunki ular ko'p hollarda, tashhisni aniqlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Kasallikning umumiy rentgen diagnostikasi turli intensivlikka ega bo'lgan soya yoki yorug'likni o'pka va ko'ks oralig'ida aniqlashga asoslanib, bir patologik jarayonni ikkinchisidan farq qilishga imkon beradi. Ko'krak kafasi a`zolari anatomik tuzilishiga ko'ra suyak negizi va yumshoq to'qimalardan tashkil toptan. Ko'krak qafasi a`zolarini zamonaviy tekshirish usullarini quyidagi guruhlariga bo'lish maqsadga muvofiqdir: Rentgenologik tekshirish usullari: a) asosiy (rentgenoskopiya, rentgenografiya, flyuorografiya, elektrentgenografiya - ko'krak qafasi skeleti uchun); b) qo'shimcha (tomografiya, zonografiya, kompyuter tomografiya va b.q.); v) kontrastmodda yuborib tekshirish (bronxografiya, angiopulmonografiya, mediastinografiya va b.q.) Radionuklid tekshirish usullari (radiometriya, radiografiya, skanerlash, ssintigrafiya), KT (emission) va b.q. Zamonaviy tasvir beruvchi usullar (ultratovush, termografiya, MP-tomografiya va b.q.) Rentgenfunksional tekshirish usullari.

TADQIQOT VA NATIJALAR:

Nafas yo'llari kasalliklarining turiga qarab davolash varianti quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin Turli xil dori-darmonlar kasallikni davolashda yordam beradi va alomatlar va asoratlarni engillashtiradi. Ushbu dori-darmonlarga misollar:

• Bronxodilatörler: Bu havo yo'llari ichida mushaklar dam yordam beradi eng keng tarqalgan nafas dori. Ular nafas qisilishi va yo'talishni engillashtiradi, shuning uchun nafas olish jarayonini osonlashtiradi.

• Nafas olgan steroidlar. Dori-darmonlarning ushbu shakllari havo yo'li yallig'lanishini yengillashtirishga va qo'shimcha asoratlardan va og'irlashuvning oldini olishga yordam beradi.

• Og'iz steroidlari. Bular asosan og'irlashgan yoki og'ir bo'lib qolgan nafas yo'llari kasalligiga chalingan bemorlar uchun tavsiya etiladi. Og'zaki steroidlardan foydalanish bu holatni engillashtirishga va kuchaytirishning oldini olishga yordam beradi.

Boshqa turdagi muhim dori-darmonlarga quyidagilar kiradi:

- Antibiotiklar
- Theophylline
- Fosfodiesteraza-4 inhibitörleri

XULOSA:

Har bir inson nafas yo'llarining turli qismlariga ta'sir ko'rsatadigan nafas yo'llari kasalliklariga moyil. Bu holatlar ham normal nafas olish qobiliyatiga to'sqinlik qiladi va hayot uchun xavfli asoratlarga olib kelishi mumkin.

Shunday qilib, qo'shimcha sog'liq masalalarining oldini olish uchun erta tashxis qo'yish va davolash zarur.

Nafas olish tizimi nafas olishni osonlashtiruvchi to'qimalar va organlar tarmog'ini anglatadi.

Asosan o'pka, qon tomirlari va havo yo'llarini o'z ichiga oladi. Tizim, shuningdek, organlarning normal ishlashi va ishlashiga imkon berish uchun organizmga havodagi kislorodni o'zlashtirish imkonini beradi.

Bundan tashqari, u chiqindilarni, shu jumladan karbonat angidridni qondan tozalaydi va saqlaydi.

TAVSIYALAR:

O'spirin va yoshdagi har qanday salbiy ko'rinishlarga qarshi kurash, shuningdek, deviant xatti-harakatlarning oldini olish nafaqat huquqni muhofaza qilish idoralari, balki boshqa davlat va jamoat tuzilmalari va muassasalari, shu jumladan yoshlar va o'spirinlar uchun ijtimoiy xizmatlar faoliyatining eng muhim yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda.

Ushbu markazlarning faoliyati quyidagi tamoyillarga asoslanishi kerak: deviant xulq-atvorni to'g'irlashning tibbiy-psixologik va ijtimoiy-pedagogik usullari bilan birgalikda o'spirinlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish; repressiya mexanizmini bosqichma-bosqich huquqbuzarliklarning oldini olish bilan o'spirinlarning ijtimoiy-psixologik moslashuvi choralari bilan almashtirish; xuddi shu nomdagi aloqa klublarini tashkil etish orqali yashash joyida o'spirinlar uchun aloqa muhitini yaratish

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

Ahmedov N.K. Atlas. Odam anatomiyasi. 1-2 tom. Toshkent. «Tibbiyot nashri» 1996. 400 bet

2. Ahmedov N.K. Odam anatomiyasi. Toshkent. Meditsina. 1987.

3. Ajibekov M.A., Eshanov T.B. Adam hám haywanlar fiziologiyasi. «Bilim» Nókis - 1998

4. Axmedov N.K. Atlas. Odam anatomiyasi (I jild). T.: «İbn Sino» nashriyoti, 1998 y. – 335 b.

5. Axmedov N.K. Atlas. Odam anatomiyasi (II jild). T.: «İbn Sino» nashriyoti, 1998 y. – 262 b.

ILOVA.

www.tdpu.uz . www.pedagog.uz . www.ziynet.uz . web-local.rudn.ru/web-local/prep/rj/index.php?id=3217&p=3887

